गोदावरी नदी पात्रातील ता. गेवराई, माजलगाव आणि परळी जि. बीड महाराष्ट्र राज्य येथील 32 वाळू घाटांची जन सुनावणी.

- **सारांश.**
- 1. **परिचय**
- बीड जिल्हयातील गेवराई, माजलगाव आणि परळी या तालुक्यामधील 32 वाळूघाट लिलावा साठी पर्यावरण मंजुरी घेण्यात येते.
- महाराष्ट्र शासन पत्र क्रमांक: संकीर्ण- 2019/ पी.के.०१ / ता.के.3.दिनांक 03 डिसेंबर, 2019 नुसार 05 हेक्टरपेक्षा कमी खाणींसाठी सार्वजनिक सुनावणी घेणे आवश्यक आहे.
- M/s. Integrated Precision Systems & Services Pvt. Ltd यांना जिल्हाधिकारी कार्यालय, बीड यांचे मार्फत वाळूघाटांसाठी पर्यावरण मंजुरी प्राप्त करुन देण्याचे काम देण्यात आलेले आहे.
- भूविज्ञान आणि खनिकर्म संचालनाल, औरंगाबाद यांनी बीड जिल्हयातील 32 वाळूघाटांच्या खाणकाम आराखडयास मान्यता दिलेली आहे.
- Form-1M, PFR, EMP, RA, DSR मधील अर्ज आणि वाळूघाटांसाठी मंजुर खाणकाम आराखडा त्यासोबत पर्यावरण मंजुरी साठी जन सुनावणीची कार्यवाही करण्यात येईल.

2. Location Map

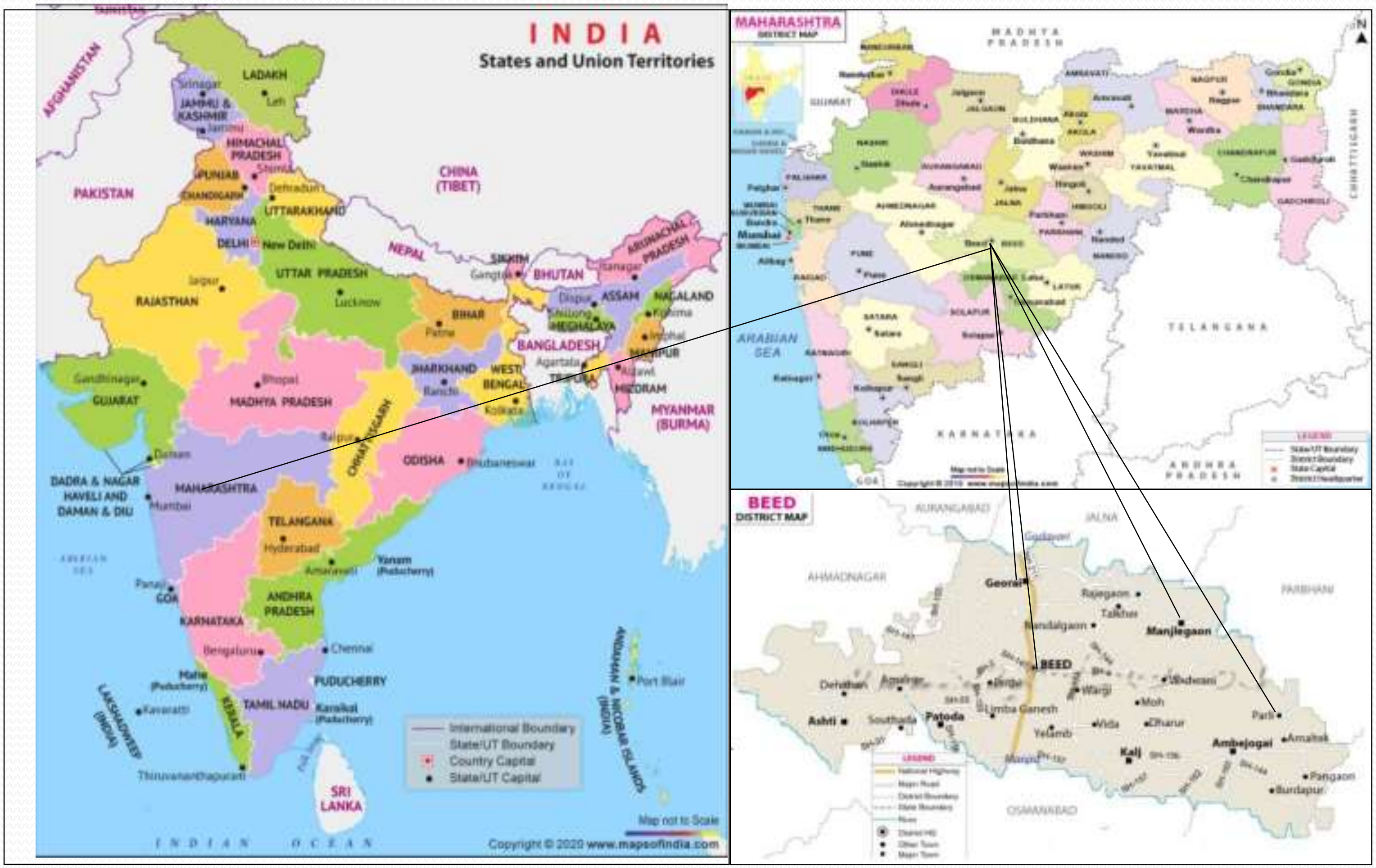

List Of Sand Spots

सन २०२०-२०२१ लिलाव करीता संयुक्त वाळुघाटाचा तपशिल जिल्हा : बीड

दिनांक 23.06.2020 अंतिम करण्यता आलेली वाळूघाट यादी.

अ.क्र	वाळूघाट	तालुका	नदीचे नाव	वर्ष 2020-2021 चा तपशिल											
				गट क्रमांक	एकूण क्षेत्र	क्षेत्र (हेक्टर) Mineable	क्षेत्र (हेक्टर) Non Mineable	क्षेत्रफळ मिटर मध्ये (लांबी,रुंदी,खोली)					लिलावासाठी उपलब्ध वाळुसाठा (ब्रास)	Mineable sand in brass (75%)	Non Mineable sand in brass (25%)
								लांबी		रुंदी		खोली			
1	बोरगाव बु 1	गेवराई	गोदावरी	155,156	1.80	1.35	0.45	450	x	40	x	0.80	5088	3816	1272
2	बोरगाव बु 2	गेवराई	गोदावरी	170,172,173,174,176,1	4.80	3.60	1.20	1200	x	40	x	1.00	16961	12721	4240
3	पाथरवाला बु 1	गेवराई	गोदावरी	60,61,62	3.90	2.93	0.98	650	x	60	x	0.80	11025	8269	2756
4	पाथरवाला बु 2	गेवराई	गोदावरी	१,२	4.20	3.15	1.05	700	x	60	x	0.80	11873	8905	2968
5	सुरळेगाव 1	गेवराई	गोदावरी	135,136,2,4,5,6,8,9	4.73	3.54	1.18	1350	x	35	x	1.00	16696	12522	4174
6	सुरळेगाव 2	गेवराई	गोदावरी	12,13,15 ते 18	4.90	3.68	1.23	1400	x	35	x	1.20	20777	15583	5194
7	पांचाळश्वर	गेवराई	गोदावरी	68,1	1.75	1.31	0.44	500	x	35	x	1.20	7420	5565	1855
8	राक्षसभूवन 1	गेवराई	गोदावरी	187 ते 192, 2,3,4	4.96	3.72	1.24	1240	x	40	x	1.20	21032	15774	5258
9	राक्षसभूवन 2	गेवराई	गोदावरी	27 ते 30, 32 ते 37	4.80	3.60	1.20	1600	x	30	x	1.30	22049	16537	5512
10	म्हाळसपिंपळगाव	गेवराई	गोदावरी	2 ते 10, 12,313,16,17,23,	4.95	3.71	1.24	1100	x	45	x	1.20	20989	15742	5247
11	सावळेश्वर	गेवराई	गोदावरी	3 ते 8, 10	4.75	3.56	1.19	950	x	50	x	1.20	20141	15106	5035
12	सावरगाव नि	गेवराई	गोदावरी	28 ते 30, 3,4,8,9	3.38	2.53	0.84	750	x	45	x	1.10	13118	9839	3280
13	नागझरी	गेवराई	गोदावरी	2 ते 5	1.80	1.35	0.45	450	x	40	x	0.80	5088	3816	1272
14	संगमजळगाव 1	गेवराई	गोदावरी	40,43,44,45	3.75	2.81	0.94	750	x	50	x	1.20	15901	11926	3975
15	संगमजळगाव 2	गेवराई	गोदावरी	2,3,4	4.20	3.15	1.05	700	x	60	x	1.80	26714	20035	6678
16	हिंगणगाव 1	गेवराई	गोदावरी	51 ते 54,2,4	4.75	3.56	1.19	950	x	50	x	1.40	23498	17624	5875
17	हिंगणगाव 2	गेवराई	गोदावरी	13 ते 15,17 ते 19	4.85	3.64	1.21	970	x	50	x	1.60	27420	20565	6855
18	बोरगावथडडी 1	गेवराई	गोदावरी	40, 41, 43,46	4.41	3.31	1.10	980	x	45	x	1.10	17141	12856	4285
19	बोरगावथडडी 2	गेवराई	गोदावरी	4 ते 8	4.95	3.71	1.24	900	x	55	x	1.00	17491	13118	4373
20	गंगावाडी 1	गेवराई	गोदावरी	279 ते 284,329	4.95	3.71	1.24	900	x	55	x	1.00	17491	13118	4373
21	गंगावाडी 2	गेवराई	गोदावरी	354,355	1.80	1.35	0.45	300	x	60	x	1.00	6360	4770	1590
22	राजापुर 1	गेवराई	गोदावरी	294	4.68	3.51	1.17	850	x	55	x	1.20	19823	14867	4956
23	राजापुर 2	गेवराई	गोदावरी	10,21,22,25,26,34	4.95	3.71	1.24	900	x	55	x	1.10	19240	14430	4810
24	राजापुर 3	गेवराई	गोदावरी	39,40,44 ते 46,49,50 ते 53	4.95	3.71	1.24	900	x	55	x	0.90	15742	11807	3936

सन २०२०-२०२१ लिलाव करीता संयुक्त वाळुघाटाचा तपशिल जिल्हा : बीड

दिनांक 23.06.2020 अंतिम करण्यता आलेली वाळूघाट यादी.

अ.क्र	वाळूघाट	तालुका	नदीचे नाव	वर्ष 2020-2021 चा तपशिल											
				गट क्रमांक	एकूण क्षेत्र	क्षेत्र (हेक्टर)	क्षेत्र (हेक्टर)	क्षेत्रफळ मिटर मध्ये (लांबी,रुंदी,खोली)					लिलावासाठी उपलब्ध	Mineable sand in	Non Mineable sand in
25	काठोडा	गेवराई	गोदावरी	6,7,8,10	4.95	3.71	1.24	1100	x	45	x	1.00	17491	13118	4373
26	रिधोरी	माजलगाव	गोदावरी	177,1 ते 3,12,13,15 ते 18	4.50	3.38	1.13	900	x	50	x	1.00	15901	11926	3975
27	कवडगावथडडी	माजलगाव	गोदावरी	37 ते 39,42,1,3 ते 5	3.75	2.81	0.94	1250	x	30	x	0.80	10601	7951	2650
28	गव्हाणथड्डी	माजलगाव	गोदावरी	12,18,21,	4.10	3.08	1.03	820	x	50	x	0.80	11590	8693	2898
29	आडोळा	माजलगाव	गोदावरी	72,78	1.20	0.90	0.30	300	x	40	x	1.00	4240	3180	1060
30	डिग्रस 1	परळी	गोदावरी	10 ते12, 1,2,20,21,23,29	3.85	2.89	0.96	700	x	55	x	2.10	28569	21427	7142
31	डिग्रस 2	परळी	गोदावरी	30,35,39,40,42 ते 44, 47,48,51 ते 57, 60,61	4.00	3.00	1.00	800	x	50	x	2.50	35336	26502	8834
32	डिग्रस 3	परळी	गोदावरी	62 ते 66, 69 ते 75,79	3.25	2.44	0.81	650	x	50	x	2.10	24117	18087	6029
एकूण					128.55	96.41	32.14						546928	410196	136732

3. उत्खननाची खाण :-

4.1 उत्खननाची पध्दत - ड्रिलींग आणि ब्लास्टिंग पध्दतीचा वापर न करता वाळू घाटातून वाळूचे उत्खनन करण्यात येईल. फक्त कुदळ, पावडी, घमेले यासारख्या साधनांचा वापर करुन मजूरांव्दारे कोरडया नदी पात्रातून वाळूचे उत्खनन करण्यात येईल.

4.2 यंत्रे / उपकरणेआवश्यक :- पावडी, घमेला, ट्रॉलीसहट्रॅक्टर

4.3 वाहतूक :- वाळूच्या जागेपासून डेपोसाठी निश्चित केलेल्या जागे पर्यंत व ग्राहकांना ट्रॅक्टर ट्रॉलीद्वारे

4.4 पुर्नभरण प्राप्तीकरण :- उघडे पडलेले क्षेत्र पावसाळ्यानंतर आपोआप पुन्हा भरले जाईल. नदीकाठ व वाहतुकीच्या रस्त्यालगत वृक्षारोपण केले जाईल

4. पर्यावरण व्यवस्थापन योजना

5.1 वायू प्रदूषण नियंत्रण उपाय :-

- वाळू वाहतुकीसाठीवापरल्या जाणा-या कच्च्या रोडवर वेळोवेळीपाणी शिंपडले जाईल
- ट्रॅक्टर ट्रॉली व ट्रकवर ताडपत्री अच्छादूनच वाळूची वाहतूक टप्प्या-टप्याने केली जाते.
- वाहतुकीदरम्यानवाळूची गळती होणार नाही याची पुरेपुर काळजीघेण्यात येईल
- नदीकाठीव वाळूच्या जागे जवळील मोकळ्या जागेवर वृक्षारोपण केले जाईल

5.2 ध्वनी नियंत्रण उपाय :-

- उत्खननव वाळू वाहतूक केवळदिवसा केली जाईल
- अल्प प्रमाणात ध्वनीप्रदुषण अपेक्षित असेल
- गाडयांचा आवाज कमी करण्यासाठीवाळू वाहतूक करणा-या वाहनांची नियमित देखभाल केली जाईल
- वाळू वाहतूक वाहनांच्या गती नियंत्रीत केल्या जातील

5.3 जल प्रदूषण नियंत्रण उपाय :-

- वाळू उत्खनन केवळकोरड्यानदीच्या पात्रातूनच केले जाईल
- उत्खनन केलेल्या खड्डाची खोली नदीच्या पाण्याच्या पातळीपेक्षा वर ठेवली जाईल
- नदीचा प्रवाह कृत्रीमरित्यावळविला जाणार नाहीत
- नदी पात्रात वाहने धुण्यास मनाई राहील
- उत्खननातूनकोणत्याहीसांडपण्याचा प्रवाह तयार होणार नाही
- कामगारांसाठीफिरते शौचालयांची व्यवस्था राहील
- पावसाळ्यात आणि पूरात उत्खनन टाळण्यात येईल जेणे करुन नविन वाळूचा थर जमा होण्यास मदत होईल

5.4 जमीन पर्यावरण :-

- कोरड्या नदीच्या पात्रात वाळू उत्खननामुळे तात्पुरते खड्डे तयार होतील, जे पावसाळ्यात पुन्हा भरुन येतील
- नदीच्या रूंदीच्या तीन मीटर किंवा रूंदीच्या 1/10 व्या जागेचे सुरक्षा अंतर नदीच्या काठापासून ("Sustainable sand mining guidelines") सोडले जाईल
- पॉलिथीन पिशवी, जूट पिशवी इत्यादी कचरा नदीच्या पात्रात राहू/सांडण्याची परवानगी राहणार नाही.
- उत्खननास दिलेल्या परवानगी पेक्षा जास्त उत्खनन होणार नाही.
- नदीकाठी आणि जवळपास मोकळ्या जागेवर वृक्षारोपण केले जाईल

हरित पट्टा निर्माण योजना

ग्रीनबेल्टचे स्थान	पट्ट्याच्या दोन्ही बाजूंच्या नदीकाठच्या बाहेरील बाऊंड्री व रोड कडेला
लागवड होणारी झाडे	हेक्टरी 500 रोपे
रोपांमधील अंतर	2 मीटर ग्रिड मध्यांतर
प्रजाती निवड	चांगल्या प्रजातींची शिफारस केली जाईल.

वृक्षारोपाणासाठी चांगल्या प्रजातांची शिफारास

वृक्षाच्या जातीचे नाव	स्थानिक नाव	महत्व
आझादिरक्ता इंडिका	कडुलिंब	तेल उत्पादन
टेक्टोना ग्रँडिस	टीक	बॅक्टेरियाच्या वाढीस प्रतिबंध करणारा पदार्थ, प्रतिजैविक,
फिकस रिलिओसिया	पिपंळ	औषधी उपयोगी फळे
बांबूसा वल्गारिस	बांबू	अँथेलमिंटिक अँटी-इंफ्लेमेटरी, अॅस्ट्रिंजंट प्रॉपटींज
मधुका लाफगिफोलिया	महू	उत्तेजक आणि खोकल्यासाठी

व्यावसायिक आरोग्य सुरक्षा व्यवस्थान

- खाण चालकांना वैयक्तिक संरक्षणात्मक उपकरणे दिली जातिल.
- कान, डोळा आणि हाताचे संरक्षणाची साधणे या व्यतिरिक्त सुरक्षा हेल्मेट आणि पादत्राणे दिली जातील.
- कामगारांना उस्ट मास्क दिले जातील.
- खाण कामगारांसाठी पिण्याच्या पाण्यासाठी सोय करुन देण्यात येईल.
- खाण साइटवर प्रथमोपचार किट प्रदान केले जाईल.

निष्कर्ष

- बीड जिल्हयातील गेवराई तालुक्यातील प्रस्तावित 25, माजलगाव तालुक्याली 04 आणि परळी तालुक्यातील 03 **वाळूघाटांचे उत्खनन क्षेत्र 05 हे.पेक्षा कमी आहे.त्यामुळे वाळूघाट हे MoEF & CC** च्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार बी -2श्रेणीतील आहेत.
- उत्खननाच्या कमी प्रमाणामुळे पर्यावरणावर परिणाम होण्याची शक्यता नाही आणि त्यामुळे हे गावाच्या फायद्याचे ठरेल.
- प्रस्तावित प्रकल्प स्थानिक रहिवाशांना अप्रत्यक्ष रोजगाराच्या संधी प्रदान करेल.
- प्रस्तावित प्रकल्प सामाजिक पायाभूत आणि या क्षेत्राच्या सर्वांगीण विकासास सकारात्मक योगदान देईल.
- हवा, पाणी , आवाज, माती , घनकचरा व्यवस्थापन इ. सारख्या सर्व पर्यावरणीय प्रश्नांवर MoEF & CC सुचनांनुसार कार्य केले जाईल.

धन्यवाद